

SKR:s yttrande – Kunskap för alla – nya läroplaner med fokus på undervisning och lärande (SOU 2025:19)

Sammanfattning

- **SKR tillstyrker** den övergripande strukturen för läroplanerna men är **tveksamma** till delar av läroplansförslaget och anser att konsekvenserna av de nya förslagen behöver analyseras mer innan de beslutas.
- **SKR tillstyrker** flera av förslagen om minskad krav på individualisering och anpassning samt att stärka lärares roll. När det gäller de förslag som avser en ny stödstruktur hänvisas till yttrande över betänkandet *Förbättrat stöd i skolan* (SOU 2025:44).
- **SKR tillstyrker delvis** de inledande delarna i nya läroplanerna men ser behov av ytterligare analyser innan de beslutas.
- **SKR anser** att kunskapsområdet sexualitet, samtycke och relationer bör behållas som en ämnesövergripande del i läroplanens inledande delar.
- **SKR tillstyrker** huvudsakligen de föreslagna principerna för kursplanerna men **avstyrker** att val av metoder och konkreta undervisningsstrategier slås fast i styrdokumentet.
- **SKR tillstyrker** huvuddelen av förslagen om ny struktur för kursplanerna men **avstyrker** att slå fast undervisningsstrategier som en del av kursplanerna.
- **SKR tillstyrker** att läsning ska ges en framträdande plats i läroplanen men **avstyrker** att i läroplan och kursplan ange vilka metoder som ska användas, samt understryker att elever med läs- och skrivsvårigheter ska ges möjlighet att tillgodogöra sig undervisning genom inläst text och annat stöd.
- **SKR avstyrker** förslaget att digital kompetens inte längre ska utgöra ett mål i sig utan anser att det fortsatt bör inrymmas i läroplanens inledande delar som ett ämnesövergripande mål.

- **SKR betonar** att staten behöver ansvara för kostnader för implementering av läroplanen.
- **SKR välkomnar** fortsatta utredningar om ett samlat uppföljnings- och utvärderingssystem samt ett förstärkt stöd för lärare om undervisning på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet.

Allmänna ståndpunkter

- Utredningen har haft som ambition att renodla var olika styrsignaler ges, till exempel så att det som anges i läroplanens inledande delar stämmer överens med, men inte nödvändigtvis upprepar, sådant som uttrycks på andra ställen, , såsom i lag, förordning, läroplan, kursplaner respektive kommentatorsmaterial.
- Det är viktigt att skolans övergripande värdegrund står stark och förblir densamma i de nya inledande delar i läroplanen som föreslås av utredningen. Detta gäller till exempel öppenhet, demokratiskt förhållningssätt, mångfald, jämställdhet, allas lika värde samt elevinflytande. SKR bedömer att så är fallet, men också att det finns risk för icke önskade värdeförflyttningar. Ytterligare analys av dessa frågor skulle behöva göras innan en ny läroplan beslutas.
- SKR ställer sig tveksam till en ökad detaljeringsgrad i styrdokumentet av sådant som bör lämnas till lärares professionella bedömningar. Det handlar om de nya inslag som ger mer detaljerade riktlinjer än tidigare avseende lärares arbetssätt. Till exempel genom vissa av de generella riktlinjerna för undervisningens genomförande, kursplanernas undervisningsstrategier, exempel på konkreta metodval i undervisningen samt principen att i kursplanerna ange vilka lärverktyg som ska användas. Det senare gäller särskilt om digitala lärverktyg ska användas men även i en del andra fall.
- SKR anser att beslut om metoder, undervisningsval och val av läromedel är sådant som ligger i professionens mandat att besluta om. Det innebär inte att det är varje enskild lärares tycke och smak som ska avgöra, utan sådana val ska baseras på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet där kollegialt ansvarstagande är viktiga delar. För en stark profession bör dock inte ansvaret för sådana val förskjutas från professionen till formell styrning i läroplanen. Staten kan istället stödja professionella val genom olika former av stödmaterial, tillgängliggöra forskning och stärka former för att bepröva erfarenhet.
- I läroplanen och bakgrunden lyfts den enskilde läraren fram mer än kollegiet samtidigt som forskningen visar att samverkan mellan

lärare samt mellan lärare och förskolans och skolans andra yrkeskompetenser är central för att utveckla undervisningen.

- SKR anser att alla lärare behöver ha insikt om skolans styrdokument och läroplanens roll i styrningen. De tidigare föreslagna förändringarna i lärarutbildningen ger, om de genomförs, en tydligare styrning av metoder och arbetssätt enligt den läroplan som gäller när utbildningen ges, snarare än insikt och kunskap om läroplaner som styrinstrument, vilket snarare kan minska det professionella ansvarstagandet för utveckling under yrkeslivet.
- SKR anser att utgångspunkten för en kontinuerlig utveckling av undervisningen, som gör att alla elever kan nå så långt som möjligt utifrån sina egna förutsättningar, är att en legitimerad och behörig lärare arbetar utifrån vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet. För att uppnå detta behöver arbetet med en skola på vetenskaplig grund intensifieras. Styrningen behöver ta avstamp i den gällande ansvarsfördelningen där huvudmannen är ansvarig för förskolans och skolans kvalitetsarbete.
- SKR anser att det finns en risk för att elever med läs- och skrivsvårigheter får sämre möjligheter att tillgodogöra sig undervisningen. Detta då implementeringen av den nya läroplanen kommer göras utifrån den betoning som genomgående görs av att hjälpmedel för att tillgodogöra sig innehåll i undervisningen genom inläst text ska minska. Samtidigt finns gott forskningsstöd för att assisterande teknik ökar lärande och måluppfyllelse. SKR konstaterar även att i motiveringen till att ta bort extra anpassningar, som föreslås i betänkandet *Förbättrat stöd i skolan* (SOU 2025:44), förutsätts att digitala stöd ska finnas för de elever som behöver det under hela skolgången.
- SKR anser att digital kompetens behöver finnas kvar i sin egen rätt och inte enbart som ämnesspecifika områden. De övergripande delarna behövs för att systematiskt arbeta med elevernas grundläggande digitala färdigheter, kunskaper och förståelse i en bredare bemärkelse. Exempelvis är digital och analog läsförmåga inte helt det samma utan båda behöver tränas för att den språkliga förmågan och möjligheterna att inhämta information ska främjas. En sådan aspekt försvinner om kunskaper att hantera digital kompetens kopplas till ämnesspecifika områden. Då riskerar man att begränsa digital kompetens till ämnes- eller detaljspecifik kontext.
- SKR anser att ytterligare bearbetning behövs för att läroplanen ska kunna implementeras i de anpassade skolformerna.
- SKR anser att trots att det är positivt med stärkt fokus på att läsa, skriva och räkna i yngre år är det fortsatt viktigt att SO och NO är starka, bland annat för att främja, behålla och utveckla elevers

nyfikenhet på världen omkring, både naturen, tekniken och samhället.

- SKR delar utredningens bedömning av behovet att utbildningen tar fasta på elevernas bakgrund, tidigare erfarenheter, språk och kunskaper så att alla kan utvecklas så långt som möjligt. SKR anser även att detta även bör gälla undervisningens utformning så att den förhåller sig till elevernas bakgrund och förutsättningar, både för att öka möjligheterna att förankra de kunskaper och värden som förmedlas, men även för att synliggöra och stärka eleverna som en del av en utbildningsgemenskap.
- Utredningen föreslår att undervisningen ska utformas för att möta *elevgruppers kognitiva utveckling* och inte *elevers kognitiva utveckling*. SKR avstyrker förändringen om innebörden är att eleverna ska kategoriseras i olika grupper baserat på kognitiv utveckling eller särskilda diagnoser, men uppfattar snarare förändringen som en betoning på att undervisning ska ske på grupp- och inte individnivå. I den enskilda klassrumssituationen blir skillnaden sannolikt liten.

Förslag som tillstyrks utan särskilda kommentarer:

- Förslag om att regeringen ska besluta om kursplanerna i sin helhet för de obligatoriska skolformerna.
- Förslag för att åstadkomma balans mellan teori och praktik i de praktisk-estetiska ämnena
- Förslag och bedömningar om ändringar när det gäller totalförsvaret och Nato i läroplanerna för grundskolan och specialskolan

Förslag som behandlas i andra utredningar:

Förslag om betygssättning

SKR har inget att erinra mot förslaget, men hänvisar till yttrande över betänkandet *Ett likvärdigt betygssystem* (SOU 2025:18).

Förslag om att motverka kränkande behandling

SKR tillstyrker förslaget och pekar på att förändringarna som gäller arbete mot kränkande behandling behöver jämkas med förslag på området i andra utredningar, och hänvisar till yttrande över betänkandena *Trygghet och studiero* (SOU 2025:8), *Tid för undervisningsuppdraget* (SOU 2025:26) och *Förbättrat stöd i skolan* (SOU 2025:44).

Förslag om undervisningens utformning och stödformer för att ge eleverna möjlighet att utvecklas så långt som möjligt enligt utbildningens mål

SKR tillstyrker att undervisningen ska utformas så att eleverna i huvudsak kan tillgodogöra sig den och att stödbehov därmed ska uppstå i så liten grad som möjligt. **SKR föreslår** att bestämmelsens om ledning och stimulans utökas för att spegla det som normalt ryms inom lärares undervisning, till en formulering som lyder: *Alla barn och elever ska ges den ledning, stimulans **och stöttning/vägledning** i sitt lärande och i sin personliga utveckling för att de ska kunna följa undervisningen och utifrån sina egna förutsättningar utvecklas så långt som möjligt enligt utbildningens mål.*

SKR anser att det är viktigt att undervisningens utformning beaktas när det gäller förslag om stödundervisning för elever som har svårigheter att följa den ordinarie undervisningen. Det bör inte enbart vara den enskilda lärarens bedömning som ligger till grund för beslut om stödundervisning.

För att utveckla undervisningen så att stödbehoven minskar behöver läraren utvecklas genom samverkan mellan kollegor i läraryrket, genom den kontinuerliga kompetensutvecklingen samt genom att stärka det vetenskapliga förhållningssättet.

SKR pekar på vikten av att beslut om stödundervisning och särskilt stöd sker genom tydliga processer på den enskilda skolan i en form som utgår från rektorns ansvar för styrning och planering.

För ytterligare synpunkter på denna del hänvisar SKR till yttrandet över betänkandet *Förbättrat stöd i skolan* (SOU 2025:44).

3.2 Förslag och bedömningar om en ny läroplanshelhet för de obligatoriska skolformerna

Förslag: Var och en av de obligatoriska skolformerna ska ha en samlad läroplan. Läroplanerna ska innehålla inledande delar

- värdegrund, uppdrag, mål och riktlinjer
- samt timplan och kursplaner.

I kursplanerna ska även betygs- och bedömningskriterier ingå.

För att läroplanerna ska bidra till syftet med utbildningen och vara tydligt kunskapsinriktade behöver man välja ut vilka kunskaper som är tillförlitliga och mer beständiga i olika ämnen. Dessa kunskaper ska klart framgå av styrdokumentet. En central utgångspunkt är att grundläggande kunskaper och färdigheter ska betonas. Det ska finnas riktlinjer för undervisningens genomförande i läroplanernas inledande delar och undervisningsstrategier i kursplanerna. Dessa ska utgå från vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet.

Bedömningar: Regeringen bör se till att de stödjande material som Skolverket har tagit fram ses över vad gäller omfattning, aktualitet, relevans, kvalitet, vetenskaplig förankring och tillgänglighet med utgångspunkt i att det ska finnas riktlinjer för undervisningens genomförande och undervisningsstrategier.

Regeringen bör också se till att det tas fram nationellt fastställda kommentarer till de nya läroplanerna. Dessutom bör regeringen se till att det tas fram och tillgängliggörs exempel på god undervisning i olika ämnen baserade på beprövad erfarenhet. Läroplanerna bör presenteras tillsammans med kommentarer och exempel. Såväl de bindande som de stödjande delarna bör finnas samlade och presenteras som en helhet. De bör också vara lätta för lärare att få tillgång till.

SKR tillstyrker den övergripande strukturen för läroplanerna.

SKR delar utredningens bedömning om olika former av stöd som Skolverket behöver ta fram.

SKR är tveksam till utredningens val av benämning av ”tillförlitlig och beständiga kunskaper”. Dels ger utredningen en bild av att det inte är sådana fakta som präglar undervisningen idag, vilket är en bild som SKR inte delar. Dels kan betoningen på det icke-föränderliga riskera att undervisningens innehåll får fel fokus då de mest relevanta kunskaperna i

olika ämnen även kan komma från att knyta an till aktuella händelser och nya rön. När kursplanerna enligt förslaget ska beslutas av regeringen är det viktigt att undvika att läroplanernas kursplaner behöver revideras alltför ofta på grund av att de valda kunskaperna visar sig vara för snäva. Det är avgörande att förslaget utvecklas vidare för att säkerställa en bred och relevant kunskapsbas som kan anpassas till framtida behov.

SKR anser att rubrikerna¹ under skolans uppdrag i läroplanens inledande delar i allt väsentligt sammanfattar skolans syfte och övergripande förhållningssätt. **SKR delar** beskrivningen av skolan värdegrund med bas i de demokratiska rättigheterna, människors lika värde, öppenhet och respekt för människors olikheter; att varje elev fostras till rättskänsla, generositet, tolerans och ansvarstagande samt att skolan ska stå för öppenhet, nyfikenhet och sanningssökande.

Det är viktigt att skolans övergripande värdegrund står stark och förblir densamma i de nya inledande delar i läroplanen som föreslås av utredningen, även då vissa områden inte specifikt uttalas som en del av värdegrunden. Detta gäller till exempel ett demokratiskt förhållningssätt, mångfald och elevinflytande. SKR bedömer att dessa fortfarande omfattas i de nya skrivningarna, men också att det finns risk för icke önskade värdeförflyttningar med de genomförda förändringarna. Ytterligare analys och jämförelse mellan värdegrunden och förhållningssätten i de olika läroplanerna skulle behöva göras innan en ny läroplan beslutas.

SKR anser att vissa områden som finns med i det övergripande uppdraget i den inledande delen av dagens läroplan behöver finnas med på ett tydligt sätt även i de inledande delarna i den nya läroplanen. Utredningen menar att entreprenörskap, sex- och samlevnad samt digital kompetens är exempel på områden som behöver finnas med som ämnesövergripande områden, där utredningen istället föreslår att de förläggs till kursplanerna. För synpunkter på digital kompetens hänvisas till avsnitt 8.2. nedan.

SKR anser att kunskapsområdet sexualitet, samtycke och relationer bör behållas som en ämnesövergripande del i läroplanens inledande delar. Skolinspektionen har haft i uppdrag av regeringen att granska undervisningen. I den granskning som nyligen har presenterats ser man att de teman som ingår, såsom sexualitet, relationer, jämställdhet och normer kan belysas utifrån både naturvetenskapliga och samhällsvetenskapliga perspektiv. Skolinspektionen konstaterar att elever får undervisning om sexualitet, samtycke och relationer i olika ämnen, men att det på flera granskade skolor saknas det helhetsgrepp och kontinuitet i undervisningen som behövs. SKR delar Skolinspektionens bild att när området enbart

¹ Skolan står för kunskap och bildning; ansvar, frihet och medmänsklighet; saklighet; likvärdighet samt samhällsanknytning.

förläggs till ämnesundervisningen får lärarna en begränsad bild av vilka teman och perspektiv i kunskapsområdet som eleverna möter i olika ämnen. Eleverna kan då finna undervisningen upprepande i stället för fördjupande.

SKR tillstyrker delvis hur de föreslagna mål och riktlinjerna är formulerade. En del av ska-kraven på såväl lärare som rektorer är betydligt mer långtgående än begreppen ger sken av. Exempelvis är ”strukturerad undervisning” en etablerad term i den utbildningsvetenskapliga forskningen, som förutsätts vara den som avses i läroplanen. En sådan undervisning kan vara svårare att uppfylla för de lärare som inte är legitimerade och behöriga än övriga krav. En del av ska-kraven ger å andra sidan inte tillräckligt utrymme för de professionella beslut som legitimerade och behöriga lärare bör kunna göra, utan verkar mer rikta sig till just obehöriga lärare.

I exemplet ”strukturerad undervisning” ingår exempelvis tydliga mål, modellering, guidad övning och återkoppling (formativ bedömning) som alla i sig är begrepp som kan tolkas olika samtidigt som de har en specifik betydelse i den utbildningsvetenskapliga begreppsvärlden, som utbildningen ska vila på. I praktiken riskerar ett sådant begrepp att tolkas mycket olika av lärare, skolledare och huvudmän. Det kan vara bra att klargöra vilken betydelse som gäller, och som ”Rektorn ska säkerställa att alla elever ges strukturerad undervisning under lärares ledning och att undervisningen organiseras så att eleverna ges bästa möjliga förutsättningar för lärande.” Ska detta krav tolkas som att rektorn ska stödja att strukturerad undervisning kommer till stånd, och exempelvis erbjuda kompetensutveckling i formativ bedömning?

Detta är ett exempel på hur de föreslagna riktlinjerna kan ge andra konsekvenser än de som beskrivs i utredningen, där syftet snarast kan beskrivas som att slå fast vad som är god undervisning. Även de delar som gäller förslag på vilka konkreta metoder och undervisningsstrategier som ska användas kan få bredare konsekvenser om de på detta sätt blir ska-krav. Därför krävs en noggrann problematisering innan begreppet införs i läroplanstext – inklusive en tydlig begreppsdefinition och professionell förankring. En sådan förankring bör omfatta utrymme för professionella bedömningar som legitimerade och behöriga lärare kan göra utifrån sin utbildning, vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet.

4.2 Förslag för att minska kraven på individualisering och anpassning samt stärka lärarnas roll

Förslag: Syftesparagrafen i skollagen (1 kap. 4 §) ska formuleras så att det framgår att utbildningen inom skolväsendet har till syfte att förmedla och förankra kunskaper och värden hos barn och elever. Definitionen av undervisning (1 kap. 3 §) ska också formuleras så att förmedling och förankring av kunskaper och värden framgår samt så att det tydliggörs att undervisningen bestäms och leds av lärarna.

Den del av syftesparagrafen som handlar om att barn och elever ska ges stöd ska flyttas till skollagens tredje kapitel om barns och elevers utveckling mot målen.

Den paragraf som gäller utformningen av utbildningen (1 kap. 5 §) ska formuleras så att det framgår att var och en som verkar inom utbildningen ska hävda de grundläggande demokratiska värderingarna och främja de mänskliga rättigheterna.

Den del av paragrafen som handlar om att var och en som verkar inom utbildningen aktivt ska motverka alla former av kränkande behandling ska flyttas till skollagens sjätte kapitel om åtgärder mot kränkande behandling, där den även kommer att omfatta annan skollagsreglerad verksamhet.

Den paragraf som gäller barnens och elevernas lärande och personliga utveckling (3 kap. 2 §) ska ändras så att det framgår att alla barn och elever ska ges ledning och stimulans i utbildningen för att de ska kunna följa undervisningen och utifrån sina egna förutsättningar utvecklas så långt som möjligt. Vidare ska paragrafen ändras så att elever som har svårigheter att följa den ordinarie undervisningen eller att tillgodogöra sig de kunskaper som anges i kurs- eller ämnesplanerna ska ges stöd. Det ska också framgå att elever som lätt tillgodogör sig dessa kunskaper ska ges undervisning som syftar till fortsatt kunskapsutveckling. Stöd i form av extra anpassningar som i dag ska ges inom ramen för den ordinarie undervisningen ska utgå. Den ordinarie undervisningen ska utformas för att förebygga stödbehov. Om läraren befarar att en elev inom den ordinarie undervisningen inte kommer att tillgodogöra sig de kunskaper som anges i kurs- eller ämnesplanerna och som minst motsvarar godkända resultat eller godtagbara kunskaper ska eleven ges stödundervisning eller särskilt stöd. Läraren ska bedöma om eleven ska ges stödundervisning eller anmäla till rektorn om elevens behov av särskilt stöd behöver utredas. Stödundervisning ska även ges om läraren bedömer att den ordinarie undervisningen inte i tillräcklig utsträckning kan utformas för att tillgodose elevens behov utan att det får betydande påverkan på den ordinarie undervisningens kvalitet. Särskilt stöd ska vara möjligt både för elever som inte redan deltagit i stödundervisning och för elever där stödundervisningen inte har varit tillräcklig.

SKR tillstyrker att undervisningen bestäms och leds av lärarna, vilket i allt väsentligt är det regelverk som gäller även idag. Ett förtydligande kan dock vara ett stöd i de fall en ökad tydlighet behövs.

SKR har inget att erinra om förändringen i syftesparagrafen och anser att det är rimligt att läroplanen har fokus på den undervisning och utbildning som ska bedrivas, men att resultatet i form av elevernas lärande och utveckling behöver vara tydligt. Utredningens förändring av syftesparagrafen från att *barn och elever inhämtar och utvecklar* kunskaper och värden till att utbildningen ska *förmedla och förankra* kunskaper och värden ger ökad fokus på den undervisning som ges jämfört med det lärande som sker hos eleven. Samtidigt används i kursplanerna begreppen ”kunskaper, färdigheter och förhållningssätt” som anknyter till de begrepp som finns i dagens läroplan.

SKR tillstyrker att den del av syftesparagrafen som handlar om att barn och elever ska ges stöd flyttas till skollagens tredje kapitel om barns och elevers utveckling mot målen.

SKR tillstyrker att ”främja” ersätts av ”hävda” när det gäller de grundläggande demokratiska värderingarna då det är starkare.

För synpunkter på undervisningen och stödstrukturer hänvisas till yttrandet över betänkandet *Förbättrat stöd i skolan* (SOU 2025:44).

4.3 Förslag och bedömningar om inledande delar i nya läroplaner för de obligatoriska skolformerna

Förslag: De inledande delarna i läroplanerna för de obligatoriska skolformerna ska få en ny struktur och ett nytt innehåll.

Utredningen har tagit fram ett förslag på inledande delar i en ny läroplan för grundskolan. Regeringen ska besluta om detta.

Regeringen ska också besluta om inledande delar i nya läroplaner för anpassade grundskolan, specialskolan respektive sameskolan när nödvändiga anpassningar har gjorts. Dessutom ska regeringen besluta om den del som rör fritidshemmet.

Bedömningar: Baserat på förslaget till inledande delar för grundskolan bör regeringen se till att nödvändiga anpassningar görs för de andra obligatoriska skolformerna. Anpassningarna ska gälla varje skolforms särart. Regeringen bör även se till att den nuvarande delen om fritidshemmet i läroplanerna för grundskolan, specialskolan och sameskolan revideras.

SKR tillstyrker delvis och ser behov av ytterligare analyser innan de inledande delarna beslutas och hänvisar till de allmänna ståndpunkterna när det gäller läroplanens generella innehåll.

Det är positivt med en rensning som gör att tydligheten och stringensen ökar vilket gör läroplanens styrning tydligare. Det ska vara tydligt vad som styrs genom skollagen, skolförordningen, respektive läroplan och kursplaner. Därmed behöver alla dessa ses över så att det synliggörs om och i så fall hur skolans samlade uppdrag påverkas.

Rensningen är dock inte konsekvent genomförd, vilket gör att det riskerar att bli en värdering av vilka delar som fortfarande benämns i de inledande delarna. Inför ett införande behöver därmed en tydligare analys göras av den samlade påverkan av de förändringar som genomförs, till exempel i läroplanen, lärarutbildningen och begränsningen i professionsprogrammets meriterande innehåll. En analys behöver göras såväl över vad som påverkar lärares undervisning som konsekvenserna för skolans samlade uppdrag.

Undervisningen i fritidshemmet utgår idag från läroplanens inledande delar och även här blir det viktigt att tydliggöra i vilken mån förändringarna leder till förändringar i fritidshemmets undervisning och uppdrag.

5.2 Förslag om principer och riktlinjer för nya kursplaner för de obligatoriska skolformerna

Förslag: Dessa principer ska ligga till grund för de nya kursplanerna för grundskolan, anpassade grundskolan, specialskolan och sameskolan, och utgöra utgångspunkter för framtagandet av kursplanerna.

- Kursplanerna ska kännetecknas av en fast kunskapsinriktning. Vikten av grundläggande kunskaper och färdigheter betonas i alla ämnen. Betoningen ska vara starkast i de tidiga årskurserna.
- Varje kursplan ska på ett samlat sätt ange vad som ska behandlas i undervisningen, vad det är meningen att eleverna ska lära sig och när det är meningen att de ska göra det. Dessa beskrivningar ska vara precisa och konkreta samt gälla för varje stadium och ibland årskurs. Kursplanerna ska hjälpa lärarna att prioritera så att det viktigaste ges mest utrymme i undervisningen. Beskrivningarna av det som ska ingå i undervisningen ska vara anpassade till de ramar som ges av timplanen.
- Beskrivningarna av vad undervisningen ska behandla och vad det är meningen att eleverna ska lära sig ska utgå från begreppen kunskaper, färdigheter och förhållningssätt. Tyngdpunkterna mellan dessa behöver skilja sig åt för ämnen och stadier.
- Språket i kursplanerna ska vara ämnesspecifikt och termer som är vedertagna, accepterade och vetenskapligt underbyggda ska användas i så hög utsträckning som möjligt.
- Kursplanerna ska ge lärarna stöd för undervisningens genomförande inom varje stadium och i förekommande fall i årskurs.
- Kursplanerna ska ha en uttrycklig, väl synlig och ämnesförankrad progression mellan varje stadium och i förekommande fall mellan årskurser.
- Kursplanernas nivå avseende det som ska behandlas i undervisningen och det som det är meningen att eleverna ska lära sig ska anpassas till barns kognitiva utveckling och olika elevgruppers kognitiva förutsättningar.

- Varje kursplan ska ge information om hur ämnet och ämnesundervisningen bidrar till de övergripande målen i läroplanens inledande delar.
- Varje del i kursplanestrukturen ska utformas för att fungera så väl som möjligt i förhållande till något eller några av momenten planering, genomförande och uppföljning av undervisningen samt bedömning och betygssättning.
- Kursplanerna ska betona undervisning och lärande före bedömning och betygssättning. Målen för undervisningen ska knytas starkare till ämnesinnehållet.

Nedanstående riktlinjer ska styra arbetet med att ta fram nya kursplaner för grundskolan, anpassade grundskolan, specialskolan och sameskolan.

- Ämnesspecifika instruktioner ska utarbetas som en förberedelse inför kursplanearbetet.
- Arbetsprocessen ska vara transparent och därmed beskrivas och dokumenteras.
- Kompetensprofiler ska tas fram för olika personalkategorier som ska involveras i arbetet.
- Utprövningar av utkast ska göras med lärare och med forskare från olika relevanta vetenskapliga discipliner.
- Kursplanearbetet ska följas upp löpande under arbetets gång.

SKR lämnar följande synpunkter på de förslagna principerna och **tillstyrker i övrigt** förslaget.

- SKR tillstyrker att principer och struktur tydliggörs samt att ett ämnes kunskaper, färdigheter och förhållningssätt tydliggörs.
- SKR poängterar vikten av att undervisningen även innehåller möjligheter till analys även för elever i de första skolåren då det kan behövas för att elevernas nyfikenhet främjas och behålls. Det ska dock ske med utgångspunkt i den aktuella elevgruppens behov och förutsättningar.
- SKR avstyrker att val av metoder och konkreta undervisningsstrategier slås fast i styrdokumentet utan anser att detta bör utgöra lärares professionella beslut.
- SKR anser att det behöver utarbetas rutiner för hur de löpande förändringar som aviseras ska ske på ett smidigt sätt, med utgångspunkt i den utbildningsvetenskapliga forskningen och utifrån beprövad erfarenhet. Att förändra struktur och grundläggande innehåll i en läroplan medför ett stort

implementeringsarbete, vilket gör att kontinuerliga förändringar för att möta nya och förändrade behov är att föredra.

- Även om samtliga delar av läroplanen är politiska dokument behöver utbildningsvetenskapliga forskare och yrkesaktiva lärare vara med i det fortsatta utvecklingsarbetet. Aspekter som behöver omhändertas handlar om ämne, ämnesdidaktik och pedagogik.

5.4 Förslag om en ny struktur för kursplanerna för de obligatoriska skolformerna

Förslag: Nedanstående struktur ska gälla för nya kursplaner för grundskolan, anpassade grundskolan, specialskolan och sameskolan. Kursplanestrukturen ska regleras i skollagen.

- Syfte
- Ämnets bidrag till skolans mål
- Mål och innehåll
- Undervisningsstrategier
- Betygs- och bedömningskriterier

Betygskriterier ska finnas för betygen A–F. Betygskriterierna är för betyget – A: Utmärkta kunskaper – B: Mycket goda kunskaper – C: Goda kunskaper – D: Mer än godtagbara kunskaper – E: Godtagbara kunskaper – F: Mindre än godtagbara kunskaper.

Sammantagen bedömning ska gälla för samtliga betygssteg.

Bedömningskriterier ska gälla för de årskurser där betyg inte sätts. De anger elevens kunskaper i relation till ämnets mål och innehåll. Bedömningskriterierna är – Godtagbara kunskaper – Ännu inte godtagbara kunskaper.

SKR tillstyrker huvuddelen av utredningens förslag härvid. **SKR avstyrker** undervisningsstrategiers utformning som en del av kursplanerna, då det är en fråga för professionen hur undervisningen ska utformas och genomföras och detta därmed inte bör regleras i kursplanerna.

SKR anser att förslaget om att formulera betygskriterier i en mer relativ form samt att göra en sammantagen bedömning bör genomföras oavsett om förslagen i betänkandet *Ett likvärdigt betygssystem* (SOU 2025:18) genomförs eller inte.

7.5 Förslag och bedömningar om hur läsning ska förstärkas i läroplanerna för de obligatoriska skolformerna

Förslag: I läroplanernas inledande delar ska följande göras:

- Tydliggöra att grundläggande färdigheter i att läsa, skriva och räkna är ett av skolans mål.
- Lyfta fram vikten av att eleverna behöver ges rika möjligheter att läsa, skriva och samtala så att deras språk, lärande och identitetsutveckling gynnas.

Kursplan i svenska ska utgå från tidigare nämnda och följande principer:

- Av kursplanen ska det framgå att läs- och skrivinlärning har en särställning under lågstadiet.
- Undervisningsstrategier ska anges för åk 1–2, 3–4, 5–7, 8–10.
- I undervisningsstrategierna ska lärarna få stöd för val som främjar läsutveckling på vetenskaplig grund.
- Mål och innehåll ska anges för årskurs 1, årskurs 2, årskurs 3–4, årskurs 5–7 och årskurs 8–10. I målen och innehållet ska tydligt framgå vad eleverna ska behärska vid specifika tillfällen.
- Mål och innehåll som berör läs- och skrivinlärning ska konstrueras med utgångspunkt i systematisk och explicit undervisning med phonics som grund. De ska formuleras i precisa och vetenskapligt vedertagna termer. Vikten av läsning ska även lyftas fram i andra kursplaner.

Bedömningar: I samband med framtagandet av nya kursplaner bör regeringen överväga om bestämmelserna i skollagen om garantin för tidiga stödinsatser i förskoleklassen och lågstadiet behöver ses över. Obligatoriska nationella kartläggningsmaterial och bedömningsstöd samt nationella prov bör konstrueras om med utgångspunkt i mål och innehåll i den nya kursplanen i svenska.

Kartläggningsmaterialen och bedömningsstöden i årskurs 1–2 bör utformas så att de:

- Prövar sådant som främjar läsinlärning på vetenskaplig grund.
- Utgår från ett kvantitativt förhållningssätt, tar hänsyn till grupp- och individperspektiv samt är repeterbara.

- Är tidsekonomiska, det vill säga tar begränsad tid från elevernas lärande och lärarnas undervisning, ger snabb återkoppling samt är enkla att planera, genomföra och följa upp.
- Resulterar i konkreta och entydiga rekommendationer om fortsatt undervisning på vetenskaplig grund.
- Möjliggör uppföljningar av elevernas resultat på olika nivåer.

För att tillmötesgå ovanstående egenskaper bör kartläggningsmaterialen och bedömningsstöden genomföras digitalt. Kommentarer till kursplanen i svenska bör förklara den vetenskapliga grunden till varför en systematisk och strukturerad läsundervisning med phonics som grund fungerar bättre än andra alternativ. Via exempel bör lärare få tillgång till beprövade undervisningsmetoder och undervisningsaktiviteter inom området grundläggande läs- och skrivutveckling samt hur dessa relaterar till den vetenskapliga grunden.

I framtagandet av en ny kursplan i svenska som andraspråk bör förslagen till principer för svenskämnet användas, under förutsättning att det inte finns aspekter av andraspråksinlärning som enligt vetenskaplig grund bör väga tyngre.

Staten bör överväga att utöka satsningarna på kompetensutveckling inom området grundläggande läs- och skrivundervisning.

SKR tillstyrker att läsning ges en framträdande plats i läroplanen men **avstyrker** att i läroplan och kursplaner ange vilka metoder som ska användas. Det är upp till professionen att avgöra metodval. I den mån undervisningsstrategier ska benämnas behöver de formuleras som förhållningssätt och sättas i relation till andra metoder för att ge möjlighet till professionella val utifrån de elever som läraren undervisar samt utifrån ett förändrat kunskapsläge.

SKR anser att det finns risk att elever med läs- och skrivsvårigheter får sämre möjligheter att tillgodogöra sig undervisningen när implementeringen av den nya läroplanen kommer göras utifrån den betoning som genomgående görs av att hjälpmedel för att tillgodogöra sig innehåll i undervisningen genom inläst text ska minska.

SKR konstaterar att det finns förslag att bedömningsstöden tas bort, något som SKR tillstyrker i yttrandet över betänkandet *Förbättrat stöd i skolan* (2025:44).

8.2 Förslag om ändrade skrivningar om digitalisering i läroplanerna för de obligatoriska skolformerna

Förslag: Skrivningarna om digital kompetens i de inledande delarna av läroplanerna för de obligatoriska skolformerna ska ändras, som innebär:

- Det befintliga stycket om bland annat digital kompetens i nuvarande del 1 utgår till följd av att hela avsnittet om skolans uppdrag renodlas. I avsnittet lyfts däremot samhällets teknikutveckling.
- Det tydliggörs i målen att ett kritiskt förhållningssätt grundar sig i kunskap och att det handlar om att hantera mångbottnade sammanhang på ett ansvarsfullt sätt.
- Det tydliggörs att användning av digitala verktyg i grundskolan huvudsakligen är ett medel och inte ett mål i sig.

Skrivningar som relaterar till digital kompetens har anpassats till EU:s reviderade nyckelkompetenser. Kursplanerna i svenska och svenska som andraspråk, matematik, bild, musik, biologi, fysik, kemi samt teknik ska ändras så att övergripande skrivningar som relaterar till digital kompetens i de inledande delarna av läroplanerna ersätts med mer konkreta mål och innehåll om vad eleverna förväntas lära sig och vad skolan ska behandla i undervisningen. Utöver de principer och riktlinjer som utredningen föreslår för nya kursplaner i allmänhet ska nedanstående principer gälla i detta arbete för att hantera de problem som utredningen identifierat:

- I lågstadiet ska utgångspunkten vara analoga aktiviteter i analoga miljöer. Försiktighet och restriktivitet ska gälla i förhållande till digitala inslag i undervisningen och om sådana inslag i övervägs ska de värderas mot samlad vetenskaplig empiri.
- I mellan- och högstadiet ska också försiktighet och restriktivitet gälla i förhållande till digitala inslag i undervisningen och inslagen ska även värderas mot samlad vetenskaplig empiri samt elevernas ålder och mognad. Det ska ges utrymme för innehåll om digitaliseringens påverkan i och på samhället samt innehåll som stärker elevernas utveckling av ett kritiskt och ansvarsfullt förhållningssätt.
- Huvudregeln är att användning av digitala verktyg ska skrivas in i kursplanerna när det är ämnesrelevanta specifika digitala verktyg som eleverna ska lära sig att förstå och hantera. Innehåll om detta kan ingå i en del ämnen på högstadiet och i enstaka fall på mellanstadiet.

SKR avstyrker utredningens förslag att digital kompetens inte längre ska utgöra ett mål i sig, eftersom det berör hela skolans kunskaps- och demokratiuppdrag. Samhällets digitalisering är genomgripande, vilket gör det nödvändigt att erkänna digital kompetens som en generell färdighet för att förhindra att den digitala klyftan blir större än vad den redan är idag. Utan att digital kompetens benämns som en generell förmåga riskerar klyftan att öka.

I den digitaliseringsstrategi som nyligen presenterades är digital kompetens det första av fem utpekade områden, där bas-, bredd- och spetskompetens hos medborgarna ska stärkas i syfte att öka den digitala inkluderingen. I strategin anges att alla ska ha möjlighet att skaffa sig grundläggande digitala färdigheter. Det är då naturligt att dessa grundläggande färdigheter (baskompetens) uttals på ett övergripande plan även i läroplanen.

Barn och elever behöver rustas för likvärdig literacitet, både vad gäller skriven text, visuell tolkning och digital information. Exempelvis behöver betoningen på tillförlitliga och beständiga kunskaper stödjas genom att källtillit och källkritik lyfts fram ämnesövergripande. Förmågan att identifiera desinformation och fatta välgrundade beslut kan inte enbart kopplas till enskilda ämnen. I ett alltmer digitaliserat samhälle måste skolan kompensera för elevers varierande förutsättningar så att likvärdiga möjligheter ges för fortsatta studier, deltagande i arbetslivet och engagemang i ett demokratiskt samhälle.

I utredningen anges relevanta digitala kunskaper och kompetenser, men de benämns enbart i vissa ämnen när ”det är ämnesrelevanta specifika verktyg som eleverna ska lära sig förstå och hantera”, främst i högre årskurser. Genom att utesluta ”digital kompetens” och ersätta den med ämnesspecifik kunskap om vissa verktyg riskerar de innehållsliga förslagen att snabbt bli obsoleta. Tekniska utvecklingen kan göra att dessa innehållsliga rekommendationer inte längre är relevanta innan de nya kursplanerna träder i kraft.

Konsekvensen av att stryka den övergripande digitala kompetensen från inledande delar är att kunskapen fragmenteras i specifika, ämnesrelaterade delar. Dessa områden är visserligen viktiga, men främst i en specifik ämneskontext, och kan inte ersätta den typ av ”digital allmänbildning” som digital kompetens innebär. Denna allmänbildning är avgörande för att möjliggöra aktivt deltagande i samhället och fungerar som ett skydd mot desinformation, vilseledande påtryckningar och andra risker barn och unga möter i den digitala världen.

SKR konstaterar att avsnittet om digitalisering saknar tydliga resonemang om vilka kunskaper skolan behöver undervisa när det gäller digitalisering och vikten av grundläggande kunskaper. I andra delar av utredningen betonas grundläggande kunskaper starkt, såväl inom enskilda ämnen som i övergripande beskrivningar. Liknande resonemang skulle behövas för digitalisering. Med tanke på att den generella digitaliseringsstrategin pekar på vikten av grundläggande digitala färdigheter skulle dessa behöva benämnas även i läroplanen.

Ett exempel är AI, som påverkar alla delar av skolan och samhället och är mer omvälvande än en enskild teknisk komponent. Elever behöver tidigt förstå hur AI fungerar för att kunna värdera olika digitala system och hur dessa påverkar den personliga integriteten. De måste också kunna identifiera och kritiskt granska AI-genererad information, förstå etiska överväganden och konsekvenser av AI-användning. Dessutom är det viktigt att elever blir medvetna om hur AI kan påverka deras framtida yrkesliv och samhällsutvecklingen. Genom att tydliggöra vikten av AI-kunskaper i undervisningen kan eleverna bättre förberedas för framtidens utmaningar och få verktyg för att aktivt delta i den teknologiska utvecklingen.

Skolan behöver även undervisa ämnesövergripande om hur digitala teknologier kan påverka kognitiv utveckling för att ge eleverna kognitiva och metakognitiva strategier i förhållande till IT och lärande. Detta är exempel på grundläggande kunskaper som bör finnas som mål i sig och inte enbart som del i olika ämnen.

SKR delar utredningens bedömning att digitala verktyg ska användas när det är berättigat utifrån kursplanens innehåll. Genom att nyttja digitala verktyg kan elever fördjupa sin förståelse inom olika ämnen, samarbeta med sina kamrater på ett effektivt sätt och skapa innovativa lösningar på problem. Det är viktigt för att öka lärandet och förbereda eleverna för framtidens arbetsmarknad. SKR anser dock att det även här ska vara upp till lärarprofessionen att välja metod och lärverktyg, i kollegial samverkan och utifrån vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet. SKR betonar att den samlade vetenskapliga empirin som bedömningen ska botten i bör innehålla såväl ämnesdidaktisk som allmändidaktisk forskning och andra relevanta forskningsområden.

10.1 Ikraftträdande av nya läroplaner

Förslag: Nya läroplaner för grundskolan, anpassade grundskolan, specialskolan och sameskolan ska träda i kraft den 1 juli 2028. Ändringarna i skollagen ska träda i kraft den 1 januari 2027 och ska tillämpas första gången på utbildning som bedrivs efter den 30 juni 2028

SKR betonar att staten behöver ansvara för kostnaderna för implementeringsinsatser för att det ska finnas möjligheter att tillämpa den nya läroplanen redan till skolåret 2028/29. Med tanke på de många reformerna som kommer att behöva omhändertas i skolan behöver särskilda insatser göras från statligt håll för att implementering ska vara möjlig att genomföra på ett bra sätt.

Det betyder bland annat att det behöver finnas resurser till kompetensutveckling för lärarna. SKR har i tidigare remissvar föreslagit att kurser inom professionsprogrammet kan tas i anspråk för att genomföra reformer, där läroplans- och betygsförändringar är tydliga exempel på där detta vore lämpligt.

10.2 Implementering, uppföljning och utvärdering av nya läroplaner

Bedömningar: Regeringen bör se till att en implementering genomförs av de nya läroplanerna för grundskolan, anpassade grundskolan, specialskolan och sameskolan. Regeringen bör också se till att implementeringen och på längre sikt även de samlade resultaten och effekterna av de nya läroplanerna för grundskolan, anpassade grundskolan, specialskolan och sameskolan följs upp och utvärderas. Dessutom bör regeringen se till att översyner görs av läroplanerna med jämna mellanrum.

SKR tillstyrker förslaget och påminner om tidigare förslag om hur implementering och utvärdering av reformer ska göras för att möjliggöra fortsatt goda beslut. Detta beskrivs väl i betänkandet *Utvärdera för utveckling – om utvärdering av skolpolitiska reformer* (SOU 2014:12)

För att kunna ta ställning till utredningens förslag om förändringar hade det behövts en tydligare analys av hur undervisningen har förändrats genom den senaste större läroplansförändringen med lgr 11 samt lgr 22. Dessa genomfördes i stora delar för att möta samma problemställning som legat till grund för denna utrednings förslag. I bakgrundstexterna anges på flera håll problem som ses som konsekvenser av läroplanen från 1994, vilket var bakgrunden även till de förändringar som gjordes i läroplanen från 2011 samt 2022. Det hade därmed behövts en tydligare analys av vilka

förändringar i undervisningen som framför allt läroplanen från 2011 medförde för att se vilka ytterligare förändringar i läroplanen som behöver göras.

10.4.1 Ett nytt samlat uppföljnings- och utvärderingssystem för skolväsendet bör utredas

Bedömning: Regeringen bör utreda ett nytt samlat uppföljnings- och utvärderingssystem för skolväsendet.

SKR välkomnar förslaget då SKR länge har framfört behovet av detta. När ett sådant system utformas behöver staten ta ansvar för att data kan samlas in på ett sådant sätt att den administrativa bördan lokalt blir så liten som möjligt.

10.4.2 Ett förstärkt stöd för lärare om undervisning på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet bör utredas

Bedömning: Regeringen bör utreda hur ett förstärkt stöd för lärare om undervisning på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet kan tillgängliggöras. I utredningen bör man identifiera områden där den vetenskapliga grunden behöver stärkas. Man bör också undersöka hur forskningsresultat kan konsolideras, sammanställas och spridas, hur beprövad erfarenhet kan systematiseras, värderas och göras tillgänglig samt vilka faktorer som är gynnsamma för att lärare ska kunna undervisa i enlighet med vetenskaplig grund och utifrån beprövad erfarenhet.

SKR tillstyrker förslaget. Samtidigt är det viktigt att konstatera att stora delar av skolans arbetssätt och innehåll inte är beforskat och att undervisningen inte ska begränsas av detta. Det är även centralt att det är relevanta forskningsområden som ligger till grund för undervisningen, där forskning om lärande inom det utbildningsvetenskapliga området och didaktik är väsentliga inslag.

SKR välkomnar betoningen på beprövad erfarenhet och ett fortsatt arbete för att öka möjligheterna för lärare att bepröva sin erfarenhet och dela detta med andra. I denna fråga bör samverkan ske med Ifous, huvudmännens skolforskningsinstitut för att ett stöd ska kunna föras ut och komma till nytta i verksamheten på ett bra sätt.

I en skola på vetenskaplig grund är det vetenskapliga förhållningssättet utgångspunkten. Att pröva utifrån bästa möjliga kunskap men även pröva

nytt är det som för undervisningen framåt, inte att enbart förhålla sig till sådant som redan är beforskat. Såväl nytt innehåll som nya arbetssätt ska främjas för att utveckla undervisningen.

SKR poängterar att Ifous är ett stöd för huvudmännen arbete med att implementera förskola och skola på vetenskaplig grund, som tillsammans med ULF (utbildning, lärande, forskning) är byggstenar i det fortsatta arbetet.

Sveriges Kommuner och Regioner

Anders Henriksson
Ordförande

*Reservation lämnades av Moderaterna, Kristdemokraterna och Liberalerna, se **bilaga 1**.*

*Reservation lämnades av Sverigedemokraterna, se **bilaga 2**.*

***Reservation från Moderaterna, Kristdemokraterna och Liberalerna, SKR Styrelse
2025-06-13***

**Kunskap för alla – nya läroplaner med fokus på undervisning och
lärande (SOU 2025:19)**

Vi instämmer i förslaget till yttrande med följande ändring.

SKR **tillstyrker** utredningens förslag om digital kompetens. I förslaget till ny läroplan finns i kapitel 2 om Skolans uppdrag beskrivet att ”skolan ska ge eleverna verktyg som de behöver för att orientera sig och agera ansvarsfullt i en komplex verklighet med stort informationsflöde och snabb förändringstakt. Skolan behöver också lära eleverna att använda digital och annan teknik som de har nytta av”. Vi anser att det ger tillräckligt utrymme för skolorna att ge eleverna de kunskaper, kompetenser och färdigheter de behöver.

Styrelsen
2025-06-13

Reservation från Sverigedemokraterna, SKR Styrelse

Kunskap för alla- nya läroplaner med fokus på undervisning och lärande (SOU 2025:19)

Sverigedemokraterna reserverar sig mot beslutet med hänvisning till eget yrkande enligt följande:

Sverigedemokraterna är i huvudsak mycket positiva till utredningens övergripande inriktning och ser flera förslag som viktiga för att stärka styrning, ansvar och resultatfokus i grundskolan. Det är välkommet att utredningen betonar vikten av systematiska stödinsatser och att kunskapsresultat tydligt ska stå i centrum för skolans arbete.

Samtidigt finns tveksamhet kring formuleringen att alla elever som befaras inte nå godtagbara kunskaper eller minst godkända resultat ska ges stödundervisning eller särskilt stöd. En sådan generell modell riskerar att befästa ett system där resurser huvudsakligen används för att uppnå formella betygsgränser, utan hänsyn till elevernas individuella förutsättningar. För att stödinsatser ska ge reellt genomslag bör de riktas mot elever där det finns förutsättningar till kunskapsutveckling, vilket förutsätter både kognitiv förmåga och egen motivation.

Sverigedemokraterna förespråkar större differentiering i skolväsendet och lyfter behovet av att införa en yrkesskola som ett parallellt gymnasiespår. För elever som inte uppnår behörighet till de nationella programmen behövs en tydlig och arbetslivsinriktad utbildningsväg, snarare än att pressa fram godkända betyg som inte vilar på stabila kunskaper.

Slutligen är det självklart att föreslagna betygsriterier behöver anpassas i händelse av att betygsutredningens systemförslag antas. Tydlighet och samordning mellan betygssystem och kursplaner är grundläggande för att lärarna ska kunna genomföra sitt uppdrag med god kvalitet och rättssäkerhet.

Vi yrkar därför att följande läggs till i yttrandet:

-Att skrivningen om att alla elever som befaras inte nå godtagbara kunskaper eller godkänt resultat ska ges stödundervisning eller särskilt stöd justeras, så att resurserna kan riktas mot elever där det finns en reell möjlighet till kunskapsutveckling.

-Att SKR ställer sig positiva till att utreda möjligheten om ett alternativt gymnasiespår med yrkesinriktning, vars syfte är att erbjuda relevant och arbetslivsnära utbildningsväg för elever som inte uppnår behörighet till de nationella programmen.